

angribe Grækerne, førend de skiltes ad. Saaledes gik det til, at den græske Flaade blev indesluttet og Grækerne næsten mod deres Villie tvungne til at sejre.

¹⁾ angustia. ²⁾ dissensio. ³⁾ succumbere.

V. Prisopgaver.

Til Besvarelse af de for Aaret 1898—99 af Universitetet udsatte 13 Prisopgaver*) indkom i Aaret 1899—1900 10 Afhandlinger, nemlig 4 theologiske, 1 retsvidenskabelig, 2 lægevidenskabelige, 1 filosofisk, 1 klassisk-filologisk og 1 matematisk. Af disse Afhandlinger fandtes den ene af de theologiske, den retsvidenskabelige, den ene af de lægevidenskabelige og den filosofiske værdige til Prisen. Accessit tilkjendtes den ene af de theologiske, den klassisk-filologiske og den matematiske, hvis Forfatter dog ikke ønskede Navnesedlen aabnet, medmindre der blev tilkendt Afhandlingen Prismedaille.

Forfatterne fandtes at være:

Af de prisbelønnede Afhandlinger:

Cand. theol. *Christian Erik Nielsen Glarbo*, af den theologiske,
Cand. jur. *Poul Johannes Jørgensen*, af den retsvidenskabelige,
Stud. med. *Poul Liebmann*, af den lægevidenskabelige,
Cand. mag. *Herdís Krarup*, af den filosofiske.

Af de Accessit tilkjendte Afhandlinger:

Stud. theol. *Arne Møller*, af den theologiske,
Stud. mag. *Søren Peter Cortsen*, af den klassisk-filologiske.

Vedkommende Censorers Bedømmelser af de indkomne Afhandlinger lyde saaledes:

I. De theologiske Afhandlinger. Som Besvarelse af den for 1898—99 udsatte theologiske Prisopgave: »Efter en Fremstilling af den moderne Agnosticisme undersøges, hvorvidt Guds Væsen kan blive Gjenstand for en begrebsmæssig Erkendelse og en derpaa bygget systematisk Lære«, er der indkommet 4 Afhandlinger.

Den første, meget omfangsrige Afhandling, som bærer Mottoet: »ἐκ μέγους γινώσκουεν« (1 Kor. 13,9), vidner om indgaaende filosofiske og theologiske Studier og viser en betydelig Kundskabsfylde. Den første, historiske Del er en grundig og klar Fremstilling af den moderne Agnosticisme i dens forskellige Former, for en stor Del en Gjengivelse af de vedkommende Tænkeres Opfattelse i kortere eller længere Uddrag af deres Skrifter. I de følgende Afsnit, som positivt imødegaa de agnostiske Anskuelse, viser Forfatteren sund Dømmekraft og klar Tænkning. Men han har ikke forstaaet at begrænse sig nøje til selve Spørgsmaalet; navnlig i de sidste Afsnit henfalder han til en altfor vidtløftig dogmatisk Fremstilling, der baade ligger udenfor Opgaven og paa adskillige Punkter er lidet indtrængende. Alligevel ere Afhandlingens anførte Fortrin saa overvejende, at vi ikke kunne andet end tilkjende den Prisen.

Den anden Afhandling, med Motto af Luther: »Er kennt mich fast wohl, und ich kenne ihn nicht übel«, er livlig og vel skreven. Den giver

*) Jfr. Univ. Aarb. f. 1898—99 S. 211.

en kort, klar og overskuelig Fremstilling af de nyere agnostiske Theorier og fremhæver med Sikkerhed Hovedpunkterne, ogsaa i Bedømmelsen. Forfatteren viser Modenhed i Tanken og Herredømme over Stoffet, og hans Domme ere i Regelen sunde og træffende. Men der savnes gennemgaaende et tilstrækkeligt indtrængende Kildestudium. Som Afhandlingen foreligger, er den for lidet dybtgaaende til, at vi tør tilkjende den Prisen, hvorimod den er fuldt værdig til et Accessit.

Den tredie Afhandling, med Motto af Jacobi: »Man søger og elsker Sandheden for dens Indholds Skyld«, vidner om et virkeligt Studium og om Evne til selvstændig filosofisk og theologisk Tænkning. Men den foreligger i en altfor ufærdig og for lidet gennemarbejdet Skikkelse. Den svæver i de historiske Afsnit vidt omkring i almindelige filosofiske Undersøgelser, som kun staa i fjernere Forbindelse med Agnosticismen, medens der paa den anden Side savnes en Behandling af Fænomener som Schleiermacher og Ritschl. Den positive Besvarelse lider af den samme Mangel paa Begrænsning og indeholder desuden adskillige uklare og usammenhængende Partier. Afhandlingens Mangler kunne for en stor Del forklares ved, hvad Forfatteren oplyser i en Efterskrift, at den er skreven i en temmelig knapt tilmaalt Tid, som yderligere er blevet afkortet ved en vedvarende Øjenlidelse. Men disse Mangler ere saa betydelige, at vi ikke kunne tilkjende Afhandlingen nogen Belønning.

Den fjerde, meget korte Afhandling har til Motto 1 Kor. 2,10: »Os aabenbarede Gud det ved sin Aand«. Den er i og for sig forstandigt skreven og indeholder flere gode Momenter, men naaer ingensteds ind til en virkelig Undersøgelse. Forfatteren har ikke været klar over, hvilke Forordringer der maa stilles til en akademisk Prisafhandling. Saavel den refererende som den thetiske Del er altfor ufyldstgjørende til, at der kan være Tale om nogen Belønning.

Kjøbenhavn, den 12te Marts 1900.

H. Scharling.

P. Madsen.

Fredrik Nielsen.

L. W. Schat Petersen.

J. C. Jacobsen.

II. Den retsvidenskabelige Afhandling. Som Besvarelse af Prisopgaven i Retsvidenskab: »Den danske Strafferets Udvikling i Tiden fra Reformationen til Christian V.'s Lov« er indkommet en Afhandling under Mærket x + y.

Forfatteren af dette Arbejde har planlagt og for største Delen fuldført en alsidig, omfattende og indgaaende Behandling af det givne Æmne. Han paaviser, at, hvorfor og hvorvidt Reformationstiden danner et Vendepunkt i den danske Strafferets Historie, og godtgjør, at den efterfølgende Udvikling af den, om end i begrænset Maal paavirket af fremmed Indflydelse, dog i det væsentlige er national. Til Belysning af denne nationale Udvikling har Forfatteren dernæst ikke blot øst af trykte Kilder men ogsaa af et betydeligt utrykt Materiale, som han med megen Omhu har samlet af vore ældre Retsprotokoller og Lensregnskaber. Det saaledes samlede, omfattende Stof har Forfatteren behandlet med stor videnskabelig Dygtighed, og hans Undersøgelser have derfor helt igennem givet et smukt og betydningsfuldt Udbytte, hvis Tilegnelse lettes ved en velordnet, klar og tiltalende Fremstilling.

Om end det nu af Mangel paa Tid ikke er lykkedes Forfatteren helt at gennemføre Opgavens Besvarelse efter den lagte Plan, ligesom han i noget større Udstrækning kunde have benyttet fremmed retshistorisk Litteratur til Belysning af dansk Rets Udvikling, tage vi dog ikke i Betænkning at tildele ham Prisen i Erkjendelse af, at hans Arbejde, naar det, som vi haabe og ønske, er bleven fuldført og offentliggjort ved Trykken, vil udgjøre en værdifuld Berigelse af den danske retsvidenskabelige Litteratur.

Kjøbenhavn, den 12te Marts 1900.

H. Matzen.

J. H. Deuntzer.

Jul. Lassen.

Carl Torp.

V. Bentzon.

III. De lægevidenskabelige Afhandlinger. Undertegnede, hvem det lægevidenskabelige Fakultet har overdraget at bedømme de indkomne Besvarelser af Universitetets lægevidenskabelige Prisopgave for Aaret 1898—99, skulle herved fremsende følgende Betænkning.

Opgaven lød saaledes: »Hos et eller flere Pattedyr undersøges den voksne Tilstand og Udviklingen af Luftvejenes yderste Forgreninger i Lungen fra og med det mindste bronchia, navnlig med Hensyn til Forgreningsmodus, Form, Størrelse og Bygning og med Hensyn til de Forandringer, som heri bevirkes ved Fødselen.«

Der er indkommet to Besvarelser, den ene mærket: »Malpighius-Aeby-His-Arnold-Elenz-Kölliker«; den anden mærket: »l m n«.

Forfatteren af den første Afhandling (mærket »Malpighius o. s. v.«) har anvendt en uforholdsmæssig Mængde Arbejde paa Spørgsmaalet om proximale Grensæts Forgreningsmodus, der i Virkeligheden ligger udenfor den stillede Opgave og ikke har den af Forfatteren antagne Betydning for Løsningen af denne, især naar det behandles paa en saa skematiserende Maade, som her er sket. Som Forfatteren selv bemærker, har Tiden da ikke været tilstrækkelig til en grundigere Bearbejdelse af det egentlige Æmne; og med al Anerkjendelse af den Flid og Intelligens, der er lagt for Dagen i det, der er præsteret, finde vi ikke, at Besvarelsen er tilstrækkelig fyldig og gennemarbejdet til at kunne opnaa Prisen.

I den anden Besvarelse (mærket »l m n«) har Forfatteren, samtidigt med at drøfte et skjønsmøt Udvalg af Litteraturen, fremstillet sine egne Undersøgelser, som han har gennemført paa en enkelt Art (Svinet). Han opnaar at give et klart og uden Tvivl paalideligt Billede af Udviklingsgangen og har, til stor Lettelse for Læseren, støttet Fremstillingen ved talrige særdeles smukt udførte Afbildninger. Et Antal vel udførte Præparater, der ere indsendte med Afhandlingen — saavel Snitserier, som Korrosionspræparater og Pladekonstruktioner, — vidne om, at der ligger et flittigt og omhyggeligt Arbejde til Grund for Afhandlingen og at Forfatteren er i Besiddelse af en ikke ringe teknisk Sikkerhed. Det maa anføres som en Svaghed ved Undersøgelsen, at den voksne Tilstand er noget sparsomt behandlet og at den vigtige Periode nærmest omkring Fødselen ikke har kunnet følges paa tilstrækkeligt mange successive Stadier; for saa vidt det benyttede Materiale har haft Lacuner her, vilde det have været ønskeligt at supplere Undersøgelsen for enkelte Processers, særligt Epitelforandringens Vedkommende ved Hjælp af lettere tilgængelige Former.

Vi finde ikke desmindre, at Afhandlingen, som den er, maa anses for en fyldestgørende Besvarelse af den stillede Opgave og tillade os derfor at indstille, at Universitetets Guldmedaille tilkjendes Forfatteren.

Kjøbenhavn, den 12te Marts 1900.

J. H. Chievitz.

Christian Bohr.

IV. Den filosofiske Afhandling. Som Besvarelse af den opstillede Opgave: »Farvefornemmelsernes Systematik« er der indkommen en Afhandling med Motto: Simplex veri sigillum.

Denne Afhandling lider af forskellige Mangler. Den medtager Undersøgelser, der ikke egentlig vedkommer det stillede Spørgsmaal, og de forskellige specielle Undersøgelser ere overhovedet ikke sammenarbejdede til en Helhed, saaledes at det klart ses, hvorledes de bidrage til at belyse Spørgsmaalet. Dertil kommer, at Forfatteren i flere af sine Undersøgelser gaar ud fra Theorier, som ikke begrundes, og at han paa flere Punkter kun naar sine Resultater ved unøjagtig Beregning eller ved ufuldstændige Forsøgsrækker.

Men i sin Helhed vidner Afhandlingen baade om et langt og alvorligt Arbejde og om Evner til videnskabelig Forsken. Forfatteren viser sig i Besiddelse af Evne og Øvelse i methodisk Henseende, og hans Afhandling er at betragte som et dygtigt Forsøg paa det experimentalpsykologiske Omraade, et Omraade, der kræver Samvirken af meget forskellige Evner og

Kundskaber, og selv om Forfatterens Resultater ikke have den afgjørende Betydning, han selv synes at tillægge dem, mene vi dog, at Afhandlingen paa Grund af den Energi og Dygtighed, hvormed den vidner, bør belønnes med Medaillen.

Kjøbenhavn, den 10de Marts 1900.

H. Høffding.

K. Kroman.

Alfr. Lehmann.

V. *Den klassisk-filologiske Afhandling.* Som Besvarelse af den for 1898—99 udsatte Prisopgave i klassisk Filologi: »De i ikke-attisk Dialekt skrevne Stykker i Aristofanes's Komedier undersøges sprogligt og oplyses ved Sammenligning med andre Kilder for vedkommende Dialekter, særlig Indskrifterne«, er der indkommet en paa Latin skreven Afhandling med Motto: *Πάντων μὲν μὴ φῶναι ἐπιθρονοῖσιν ἄριστον.*

I en Indledning behandles først i Almindelighed Spørgsmaalet om Brugen af andre Dialekter i Komedien og særlig hos Aristofanes for derved at opnaa en komisk Virkning, samt de forskellige Opfattelser, der ere gjorte gjældende ved den kritiske Bedømmelse af Texten paa vedkommende Steder. I det hele forekommer det os, at Forfatteren her dømmer sundt, selv om der er et og andet i hans Udtalelser om de forskellige Udgivere (særlig Bergk), som vi ikke finde ganske retfærdigt, og et og andet Spørgsmaal, som han ikke ganske synes at have klaret sig. Dertil hører saaledes det Spørgsmaal, om Aristofanes i lige Grad kan antages baade selv at have været fortrolig med de forskellige Dialekter, han benytter, og at have kunnet forudsætte en tilsvarende Fortrolighed og Forstaaelse hos Tilskuerne, og med hvor stor Nøjagtighed han derefter har kunnet og villet gennemføre vedkommende Sprogform. Spørgsmaalet paatrænger sig særlig, naar man sammenligner de lakoniske og megariske Stykker hos ham med de boeotiske, idet den sidste Dialekt allerede fra Digterens Haand synes at have været gennemført med ringere Nøjagtighed og Konsekvens end de første, hvilke hans Landsmænd netop under de givne Tidsforhold vistnok ogsaa have havt særlig Lejlighed til ofte at høre talte.

Forfatteren behandler derpaa først under ét de doriske Stykker, hvorunder han sammenfatter saavel det lakoniske (i Lysistrate) som det megariske (i Acharnerne) — maaske havde det været heldigere, om disse to Dialekter havde været holdte mere ude fra hinanden —, derpaa de boeotiske Stykker (i Acharnerne). Han gennemgaar i hvert af disse Afsnit udførligt de væsentligste Punkter af Lyd- og Bøjningslæren og gjør det paa en Maade, som vi i det hele maa yde fuld Anerkjendelse. Med stor Flid har han til Sammenligning benyttet Indskriftmaterialet, ligesom han ogsaa viser sig bekendt med det vigtigste af den nyere sprogvidenskabelige Litteratur, der berører det omhandlede Æmne. Hans egne Domme ere ogsaa i det hele sunde og rigtige, selv om der kan træffes Enkeltheder, der ikke kunne tages for gyldige, f. Ex. den flere Gange mødende Antagelse af, at en kort Vokal uden videre forlænges foran oprindeligt *ϕ*, eller den Formodning, han opstiller angaaende Udviklingen af de doriske Futurumsformer, o. a. m.

Vende vi os derimod til Afhandlingens formelle Side, maa vi udtale saa meget stærkere en Beklagelse af den Skjødesløshed, hvoraf den paa forskellig Maade helt igjennem er præget, og navnlig af den latinske Sprogform, som vi kun kunne betegne som utilladelig. Endog bortset fra visse Mangler, der kunne undskyldes ved de Vanskeligheder, som det kan have at behandle et saadant Æmne paa Latin, vimler Sproget af elementære Fejl og ulatinske Vendinger, der i Forbindelse med en ikke mindre utilladelig Anvendelse af Forkortninger endog ofte gjøre det vanskeligt at forstaa Forfatterens Mening. Selv om den Omstændighed, at det er sidste Gang, at det latinske Sprog er obligatorisk i de klassisk-filologiske Prisafhandlinger, kan bringe til at se bort fra meget, kunne vi dog allerede af den nævnte Grund ikke anse Afhandlingen for værdig til at belønnes med Prisen, men mene i Betragtning af dens øvrige gode Sider, der utvivlsomt

vilde være komne mere til deres Ret, dersom Forfatteren havde kunnet benytte Modersmaalet, at maatte tilkjende den Accessit.

Kjøbenhavn, i Marts 1900.

M. Cl. Gertz.

J. L. Heiberg.

Vilh. Thomsen.

VI. *Den mathematiske Afhandling.* Af den stillede mathematiske Prisopgave for 1898—99: Der ønskes en Udvikling paa Grundlag af de Riemannske Fladers Normalformer af de Resultater, som findes i 4de og 5te Afsnit af A. Clebsch og P. Gordan: Theorie der Abelschen Funktionen, Leipzig 1866, er indkommen en Besvarelse med Mærket N. T.

Forfatteren har ikke udført Beviset for den Hovedsætning, paa hvilken hele den følgende Udvikling hviler, men kun antydte det ved at henvise til en Figur. Da Beviset imidlertid næppe kan føres ad den antydede Vej, i alt Fald ikke uden væsentlige Tilføjelser, synes det, at Forfatteren har ladet sig forlede af det i Forvejen bekjendte Resultat til at gjøre ukorrekte Slutninger. Forfatteren svigter saaledes netop paa det Punkt, hvor Opgaven kræver et selvstændigt Arbejde, og vi kunne derfor ikke tilkjende ham den udsatte Pris. For det Arbejde, han i det følgende har havt at udføre, har Vejen vel været banet forud, særlig ved Neumanns Behandling af de Abelske Integraler, saa at Forfatteren ikke har havt Lejlighed til at udvikle nye Tanker eller Metoder; men paa den anden Side viser han et fuldstændigt Herredømme over det vanskelige Stof og giver en Fremstilling, der er særdeles klar og let overskuelig. Vi mene derfor, at der kan tilkjendes ham et Accessit.

Kjøbenhavn, den 6te Marts 1900.

Thiele.

H. G. Zeuthen.

Julius Petersen.

De for Aaret 1899—1900 udsatte Prisopgaver vare:

1. *Theologi.* Findes der blandt prophetæ posteriores Skrifter eller større Skriftstykker, hvor den historiske Udlægning ikke har formaaet at paavise den tidshistoriske Baggrund? og i bekræftende Fald, hvorvidt kan da saadanne Skrifter eller Skriftstykkers Affattelsestid bestemmes? 2. *Lovkyndighed.* At fremstille Grundsætningerne for Afgjørelsen af Spørgsmaal om Processens Omkostninger i civile Sager med særligt Hensyn til den nu gjældende nordiske Ret. 3. *Statsvidenskab.* At give en Fremstilling af Hovedtrækkene i Kapitalrentens Historie i Danmark siden Midten af det 18de Aarhundrede. 4. *Lægevidenskab.* Der ønskes en til selvstændige Undersøgelser støttet Fremstilling af de Lejeforandringer, Tyktarmen undergaar ved en almindelig eller partiel Nedsynkning af Underlivsorganerne, og specielt af det Forhold, der bestaar mellem Colons og Ventriklens Lejeforandringer. 5. *Filosofi.* Der ønskes en Fremstilling og Vurdering af Friedrich Albert Langes Betydning som filosofisk Forsker. 6. *Historie.* Hvilke aandelige Paavirkninger modtog Danmark fra Nederlandene i Tiden fra Reformationens Indførelse til Udgangen af det 17de Aarhundrede? 7. *Klassisk Filologi.* At undersøge Forholdet mellem den mykenaiske Kunst og den saakaldte Dipylostil. 8. *Østerlandsk Filologi.* Hvorledes udtrykkes Spørgesætningen i Sanskrit? Besvarelsen oplyses ved Exempler fra klassiske Skrifter i Text og Oversættelse. 9. *Nordisk Filologi.* Der ønskes en Undersøgelse af, hvorvidt og hvorledes Landnámabók er benyttet i de islandske Slægtsagaer (Islendinga sögur). 10. *Engelsk Filologi.* Shakespeares Kjendskab til og Opfattelse af den græsk-romerske Oldtid. 11. *Æsthetik.* Dyrefabelens poetiske Benyttelse og Betydning. 12. *Matematik og Astronomi.* Der ønskes en ordnet og sammenhængende Udvikling af Læren om Flader af anden Orden, som er udført ved antalgeometriske Metoder. For saa vidt derved benyttes Sætninger om Kurver af anden Orden, maa ogsaa disse bevises antalgeometrisk. 13. *Kemi og Fysik.* Medens man kjender et ret anseeligt Antal Thiosyrer, i hvilke Carboxyl-

Hydroxylet er ombyttet med Sulfhydryl, kjendes Syrer, hvori Carbonylets Ilt er erstattet af Svovl, kun ganske undtagelsesvis. Selv for en saa almindelig Syre som Eddikesyre foreligger vel Acetamid med Svovl i Stedet for Ilt, men, saavidt vides, haves kun en, ikke senere prøvet Angivelse af Dupré fra 1878 om Salte af en Sulfoeddikesyre, $\text{CH}_3 \cdot \text{CS} \cdot \text{OH}$., og slet ingen om Derivater af en Eddikesyre, hvori begge Iltatomer ere ombyttede med Svovl. Universitetet udsætter derfor sin Guldmedaille for et experimentelt Arbejde, hvori Duprés ovennævnte Angivelse prøves, og hvorved det paavises, om saadanne Sulfoeddikesyrer overhovedet existere i Form af Salte og Ætherarter, det vil sige opstaa ved Processer, hvor man maatte vente deres Dannelse. 14. *Naturhistorie*. Der ønskes en paa selvstændige Indsamlinger og Studier grundet Fremstilling af de danske Oligochaeter i faunistisk, systematisk og biologisk Henseende. Besvarelsen maa være ledsaget af de nødvendige Præparater og Tegninger.

VI. Akademiske Promotioner.

I Aaret 1899—1900 have 21 Promotioner fundet Sted, idet der er tildeelt tretten den medicinske og otte den filosofiske Doktorgrad.

Assistent hos Prosektoren ved Kommunehospitalet i Kjøbenhavn *Victor Alexander Scheel* (Lægeexamen i Juli 1893) forsvarede den 27de September 1899 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: »Levercirrosernes patologiske Anatomi og Ætiologi«. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne, Dr. C. G. Lange og Dr. C. J. Salomonsen, af Tilhørerne ingen. Graden meddelt den 7de November 1899.

Reservelæge ved det kgl. Frederiks Hospital *Niels Julius Strandgaard* (Lægeexamen i Januar 1892) forsvarede den 5te Oktober 1899 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: »Gigt og urinsur Diatese, kritisk belyst«. Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne, Dr. C. G. Lange og Dr. K. Faber, af Tilhørerne Kredslæge, Dr. F. E. Levison. Graden meddelt den 7de November 1899.

Assistent ved Kliniken i Havnegade i Kjøbenhavn *Aage Alvild Meisling* (Lægeexamen i Juni 1892) forsvarede den 3die November 1899 sin for den medicinske Doktorgrad skrevne Afhandling: »Om Undersøgelse af Synsfeltet med hvide Objekter med smaa Synsvinkler, særligt med Hensyn til denne Undersøgelses Betydning ved Glaukom.« Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne, Dr. Chr. Bohr og Dr. J. Bjerrum, af Tilhørerne Kommunalæge Dr. Edm. Z. Jensen. Handlingen styredes af Professor, Dr. C. J. Salomonsen som Prodekan i Stedet for Dekanus, Professor, Dr. J. Bjerrum. Graden meddelt den 23de November 1899.

Cand. mag. *Aage Friis* (Magisterkonferens ved det filosofiske Fakultet i April 1896) forsvarede den 9de December 1899 sin for den filosofiske Doktorgrad skrevne Afhandling: »Andreas Peter Bernstorff og Ove Høegh Guldberg. Bidrag til den guldbergske Tids Historie (1772—1780).« Paa Embeds Vegne opponerede Professorerne, Dr. Joh. Steenstrup og Dr. J. A. Fridericia, af Tilhørerne Professor, Dr. E. Holm og Sognepræst H. L. S. P. Koch. Graden meddelt den 23de December 1899.

Cand. med. *Nicolai Emil Schiødte* (Lægeexamen i Juni 1894) (se Univ. Aarb. f. 1898—1899 S. 55) forsvarede den 13de December 1899 sin for